

HIGIENSKA PRIPOROČILA ZA PREPREČEVANJE ŠIRJENJA OKUŽBE Z VIRUSOM SARS-CoV-2 PRI IZVAJANJU ŽELEZNIŠKEGA PROMETA POTNIKOV

14. 12. 2020

Higienski ukrepi, ki naj se upoštevajo pri izvajanju železniškega prometa potnikov:

- Izvajalci prevozov in potniki naj upoštevajo vse splošne ukrepe za zaščito pred okužbo z novim koronavirusom: **Preprečevanje okužbe z virusom SARS-CoV-2:**
<https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2019>.
- **Omejitev vstopa v vozilo:**
  - Osebe z znaki in simptomi akutne okužbe dihal in prebavil (npr. povišana telesna temperatura, zamašen nos/nahod, kihanje, kašljanje, bolečine v žrelu, težko dihanje, glavobol, bolečine v mišicah, driska, slabost/bruhanje), sprememb zaznavanja vonja in/ali okusa, neobičajne utrujenosti, vnetja očesnih veznic, tako v blagi kot v težji obliki **naj ne uporabljajo sredstev javnega prevoza potnikov.**
- **Higiena kabine za strojevodjo:**
  - V vratih kabine naj bo nameščeno razkužilo za roke.
  - Strojvodja si pred vstopom v vozilo razkuži roke.
  - Večkrat na dan z razkužilom obriše površine, ki se jih dotika z rokami.
  - Je ločen od potnikov zato uporaba maske ni potrebna, razen v primeru stika drugim osebjem
- **Zaščita med strojevodjo in potniki:**
  - V kabino za strojevodjo potniki ne vstopajo.
- **Sprevodnik v vlaku:**
  - Pravilno nosi masko, ki jo vsaj na 2 do 3 ure zamenja; če se zmoči, prej. Maske se med nošenjem ne sme dotikati, saj bi na ta način lahko prišlo do onesnaženja rok in nevarnosti prenosa povzročitelja okužbe na druge predmete in osebe. Navodila za pravilno namestitvev in odstranitev maske:
https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lektorirano.pdf.
  - Kontrolo kart naj po možnosti opravlja vizualno, brez dotikanja.
  - Med delom naj si večkrat razkuži roke.
- **Nakup vozovnic:**
  - Priporočamo nakup vozovnic na postajah, preko avtomatov za nakup in preko spleta.
  - V kolikor se nakup vozovnic izvaja pri sprevodniku v vlaku, naj sprevodnik vzdržuje razdaljo do potnika, večjo od 1,5 metra in naj si po vsaki manipulaciji razkuži roke, enako tudi potnik.

- **Smer gibanja potnikov:**

- Vstopna in izstopna vrata v posameznih vagonih naj bodo označena in ločena.
- Smer gibanja potnikov naj bo določena in označena s puščicami na tleh tako, da ne prihaja do istočasnega premikanja potnikov v nasprotno smer.

- **Higiena rok potnikov:**

- Ob vstopnih in izstopnih vratih vlaka naj bo nameščeno razkužilo za roke za potnike. Potniki naj si pred vstopom na vlak razkužijo roke, enako svetujemo tudi ob izstopu.
- Razkužilo za roke naj bo nameščeno tudi v vsakem vagonu.
- Po nakupu vozovnice naj si razkužijo roke.

- **Uporaba mask za potnike:**

- Potniki naj ves čas trajanja prevoza pravilno nosijo masko, ki prekrije nos in usta.
- Maske naj se med nošenjem ne dotikajo, saj bi si na ta način onesnažili roke in bi preko rok prenašali povzročitelje okužbe na druge predmete in osebe. Navodila za pravilno namestitvev in odstranitev maske:

https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lektorirano.pdf.

- **Razdalja med potniki:**

Zasedenost sedežev naj se prilagodi glede na epidemiološko situacijo in s tem glede na veljavni model šolskega pouka.

V kolikor je v veljavi model B šolskega pouka, velja sledeče: polna zasedenost sedišč, brez stojišč.

V kolikor je v veljavi model C šolskega pouka, velja naslednje: en prost sedež in diagonalni zamik – "cik-cak razporeditev", brez stojišč.

Stojišča so v vlaku le tam, kjer je poseben prostor, namenjen za stojišča. Ta so označena. Oznake za stojišča naj bodo na razdalji 1,5 m v vse smeri.

- **Higiena in prezračevanje vlaka in čakalnic na postajah:**

- Potniki naj se čim manj dotikajo katerikoli površin v vlaku.
- Vozilo je treba na koncu vožnje (proge), po izstopu vseh potnikov, temeljito prezračiti in po možnosti še pred začetkom naslednje vožnje ali pa med vožnjo očistiti ali razkužiti vse površine, s katerimi so bili potniki v stiku (prijemala in naslonjala za roke in glavo, gumbi za signalizacijo in odpiranje vrat, okna zaradi morebitnega naslanjanja nanje...).
- Tekom vožnje je treba zagotavljati intenzivno prezračevanje vozila. Vlak je treba stalno in učinkovito zračiti. Z zdravstvenega vidika priporočamo, da se zrak v vlakih z mehanskim prezračevanjem izmenjuje le s svežim zunanjim zrakom, brez recirkulacije (kroženja) notranjega zraka. Izjemoma, kjer izvedba takšnega mehanskega prezračevanja zaradi tehničnih vzrokov ni mogoča, svetujemo dodatno zračenje z odpiranjem vseh vrat vlaka ob vsakem postanku (Navodila za prezračevanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času širjenja okužbe COVID-19: <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-prezracevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19>).
- Po zaključku dnevnega obratovanja je treba vozilo v celoti temeljito očistiti, poleg tega pa še predvsem pozorno očistiti ali razkužiti vse površine, s katerimi so bili potniki lahko v stiku (prijemala in naslonjala za roke in glavo potnikov, gumbi za signalizacijo in/ali odpiranje vrat, okna zaradi morebitnega naslanjanja nanje ...).
- **Čakalnice naj bodo zaenkrat še zaprte.**

- **Obveščanje potnikov in nadzor nad pravili izvajanja transporta:**

- Potnike je treba seznaniti s pravili načina vožnje v času epidemije COVID-19, ta naj bodo nameščena tudi na vidnem mestu na železniških postajah, v prevoznih sredstvih (v obliki infografike) ali pa naj se, v kolikor so prevozna sredstva tehnično tako opremljena, predvajajo na digitalnem zaslonu.
- Potniki naj ne uporabljajo mizic, če je le mogoče.
- Izvajalec naj potnike zaprosi, da zaenkrat ne uporabljajo prevoza za nenujne namene (npr. izleti ...).

Navedena navodila so podana s higienskega vidika. Natančnejša navodila za delovna mesta strojevodje in sprevodnika ter glede osebne varovalne opreme poda pooblaščen specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih. Spletna stran medicine dela je dostopna na naslednji povezavi:

<https://www.anticovid.zmdps.si/>

Novi korona virus se najpogosteje prenaša preko **izločkov iz dihal** med ljudmi, ki so tesno skupaj, oziroma preko onesnaženih rok.

Prenosi so posebej pogosti v zaprtih, prenapoljenih in neustrezno prezračevanih prostorih.

Upoštevajmo priporočila glede vzdrževanja **medosebne razdalje, pravilnega nošenja maske, higiene rok in higiene kašlja**.

Virus v okolico izločamo s kihanjem, kašljanjem, glasnim govorjenjem, zato je priporočena medosebna razdalja vsaj 1,5 oz. 2 metra.

V primeru, da je ta razdalja manjša, je tveganje za okužbo večje.

Ob kihanju, kašljanju ali neposrednem dotikanju površin ali predmetov z onesnaženimi rokami virus nanese na različne predmete in površine, kot so mize, delovne površine, gumbi na vratih, ročaji, držaji in ograje, denar... Drugi ljudje se lahko okužijo tako, da se dotaknejo teh onesnaženih površin, nato pa se dotaknejo oči, nosu ali ust, ne da bi si prej umili roke.

Roke zato vedno smatramo kot onesnažene, izjema je le neposredno po njihovem umivanju ali razkuževanju.

Z upoštevanjem vseh navedenih ukrepov zmanjšamo možnost za prenos povzročitelja okužbe in s tem ščitimo sebe in druge.

Za pravilno izvajanje zaščitnih ukrepov je odgovoren tudi vsak posameznik.

Viri:

- FAQ - Corona virus. Dostopano s spletne strani 4. 5. 2020.
<https://www.belgiantrain.be/fr/news/coronavirus/faq-corona>
- Coronavirus advice. Dostopano s spletne strani 3.5.2020. <https://orr.gov.uk/coronavirus-advice>
- Considerations for infection prevention and control measures on public transport in the context of COVID-19. Stockholm. ECDC; 2020. Dostopano s spletne strani 8. 12. 2020.
<https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/COVID-19-public-transport-29-April-2020.pdf>
- Guidance Coronavirus (COVID-19): safer travel guidance for passengers Walking, cycling, and travelling in vehicles or on public transport during the coronavirus outbreak. Dostopano s spletne strani 8. 12. 2020.
<https://www.gov.uk/guidance/coronavirus-covid-19-safer-travel-guidance-for-passengers#public-transport>
- Guidance Coronavirus (COVID-19): safer transport guidance for operators. Updated 2 December 2020. Gov.UK Department for Transport. Dostopano s spletne strani 8. 12. 2020.
<https://www.gov.uk/government/publications/coronavirus-covid-19-safer-transport-guidance-for-operators/coronavirus-covid-19-safer-transport-guidance-for-operators#social-distancing>